

Kunnanhallituksen 16.12.2024 (§ 190) hyväksymän vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan kunnanhallitukselle sekä valtuustolle raportoidaan taloudesta ja toiminnasta neljännesvuosittain. Edellytykset talouden seurannalle luo ajantasainen kirjanpito. Kunnan kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että toimialalle valtuuston osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät.

Sitovuustaso käyttötaloussosassa valtuustoon nähden on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus (netto) toimialoittein. Tuloslaskelmaosan sitovuustaso on rahoitustulojen ja – menojen erotus (netto) koko kunnan tasolla sekä verotulot ja valtionosuudet. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainauksen, lainakannan sekä oman pääoman muutokset. Investointien määrärahat ovat käyttöomaisuusryhmittäin sitovia valtuustoon nähden (netto, TA-kirja s.31). Talousarvion sitovuustasot on esitetty vuoden 2025 talousarviokirjassa (s. 22–23).

Neljännesvuosisikatsauksissa (osavuosisikatsaus ja puolivuosisikatsaus) ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen. Neljännesvuosisikatsauksissa kerrotaan myös toimialojen talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta sekä annetaan tietoa muun muassa verotulojen, työllisyyden, väkiluvun sekä sairauspoissaolojen kehityksestä.

Aikaväliltä tammi-kesäkuu talouden toteutuminen raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle toimialoittein käyttötalouden osalta, investointien toteuma koko kunnan tasolla sekä toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi esitetään mahdolliset merkittävät poikkeamat määrärahojen käytössä ja poikkeamien syyt. Lisäksi samassa yhteydessä raportoidaan tytäryhtiöiden puolivuosisikatsaukset.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 27.1.2025 (§ 5) talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025–2028. Talouden tasapainotusohjelman toteutumista seurataan kunnanhallituksen päätöksen 20.1.2025 (§ 5) mukaisesti säännöllisesti osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Päätöksen liitteenä (liite 2, Talouden tasapainotusohjelman toteuma 1.1.-31.6.2025) esitetty tarkempi seurantaraportti tasapainotustoimenpiteiden toteutumisesta tammi- kesäkuun osalta.

Osana talouden tasapainotusohjelmaa hyväksyttiin myös talousarviomuutoksia 2025 vuodelle. Osavuosisikatauksessa ja käyttötalouden toteumisissa on huomioitu talous- ja tukipalveluiden henkilöstökuluihin kohdistuneet talousarviomuutokset (yht. 37 000 euroa), jotka parantavat toimintakatetta vastaavan verran. Teknisten palveluiden osalta talousarviomuutokset tuodaan myöhemmin vuoden aikana toimialan budjettiin. Teknisten palveluiden talousarviomuutosten vaikutus toimintakatteeseen on yhteensä 97 000 euroa toimintakatetta parantava (toimintatuotot -8000 euroa ja toimintakulut 105 000 euroa). Lisäksi valtuusto on hyväksynyt 8.9.2025 § 139 talousarviomuutoksen kunnan valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin (nettona n. 164 000 euroa). Muutos näkyy luvuissa heinä-syyskuun osavuosisikatauksessa.

Käyttötalouden toteutuminen tuloslaskelman mukaan

Toimintatuotot

Käyttötalouden toimintatuotot toteutuivat tammi-kesäkuussa noin 60,3 % tasolla vuoden 2025 talousarvioon nähden. Toimintatuottojen kokonaissumma oli 2,74 miljoonaa euroa. Tammi-kesäkuun ajalta toimintatuotot ylittivät kumulatiivisen budjetin noin 467 000 eurolla. Tiliryhmätasolla kaikki erät toteutuivat budjetoitua suurempana. Merkittävin ylitys oli muiden toimintatuottojen osalta (n. 229 000 euroa) sekä tukien ja avustusten osalta (n. 123 000 euroa). Lisäksi myyntituottojen toteuma oli noin 84 000 euroa budjetoitua parempi. Muiden toimintatuottojen parempaa toteumaa selittää rakennusten luovutusvoitto (Rego-halli) sekä tukien ja avustusten osalta hankkeista saadut tulot.

Toimintakulut

Toimintakulujen toteuma oli tammi-kesäkuun osalta 47,3 % muutettuun talousarvioon nähden ja kokonaissummaltaan 10,7 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteuma jäi noin 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmäksi. Henkilöstökulujen toteuma oli 5,9 miljoonaa euroa ja toteuma oli 47,6 % Henkilöstökulut alittivat budjetoidun noin 298 000 eurolla. Toteuman tilanne tasaantuu heinäkuun aikana, kun lomarahat tulevat maksuun. Henkilöstökulujen toteuma on edeltävän vuoden vastaavaan (1–6/2024) ajankohtaan nähden noin 85 000 euroa ja noin 1,4 % suurempi.

Palveluiden ostojen toteuma oli 3,2 miljoonaa euroa ja 50,4 % talousarvioon nähden. Palveluiden ostojen osalta toteuma ei jaksotu vuoden aikana täysin tasan ja toteuma ylitti budjetoidun n. 25 000 euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 40,3 % talousarvioon nähden ja toteuma oli noin 1,04 miljoonaa euroa. Budjettiin nähden toteuma alittui 249 000 euroa ja toteutui edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 228 000 euroa pienempänä. Taustalla vaikutti etenkin pienemmät energiakustannukset. Avustukset toteutuivat noin 349 000 euron suuruisena (toteuma 43,0 %) ja muut toimintakulut toteutuivat 210 000 euron suuruisena (toteuma 42,8 %).

Toimintakate

Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) toteutui -7,99 miljoonan euron ja 44,0 % suuruisena. Toteuma jäi alle muutetun talousarvion noin 1,08 miljoonan euron osalta. Toimintakate parani hiukan edeltävän vuoden tilanteeseen nähden, yhteensä noin 37 000 euroa. Tilanteeseen vaikutti etenkin toimintatuottojen odotettua parempi toteuma.

Tulorahoitus

Verotulojen toteumaprosentti oli 43,4 % talousarvioon nähden. Verotuloja kertyi tammi-kesäkuussa yhteensä 6,66 miljoonaa euroa. Verotulojen toteuma on noin 17 000 euroa edeltävää vuotta pienempi. Kunnan tuloverojen toteutuma oli 51,1 %, kiinteistöverojen 6,8 % ja yhteisöverotuottojen 57,9 % talousarvioon nähden. Tuloverojen (5,87 miljoonaa euroa) ja yhteisöverotuottojen (608 000 euroa) toteumaa voidaan pitää positiivisena nykyiseen tilanteeseen nähden. Kiinteistöverotuottojen (191 000 euroa) toteuma oli odotetun pieni ja suurin osa tuotoista toteutuu kesän jälkeen alkusyksyn aikana.

Valtionosuudet toteutuivat 52,0 % talousarvioon nähden ja toteuma oli yhteensä 2 073 000 miljoonaa euroa. Kasvua edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden oli noin 268 000 euroa. Valtionosuuksien suurempaa toteumaa selittää alkuperäistä talousarviota suurempi päätös

valtionosuuksien määrästä 2025 vuodelle sekä kesäkuussa 2025 tullut uusi muutospäätös. Valtionosuuksien määrän muutos on ollut valtuuston hyväksyttävänä syyskuun alussa ja tulee näkyviin seuraavassa osavuositarkastuksessa. Valtionosuudet tulevat ylittämään alkuperäisen talousarvion noin 171 000 eurolla.

Vuosikate ja poistot

Vuosikate toteutui noin 113 000 euroa muutettua talousarviota paremmin. Edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden vuosikate toteutui noin 240 000 euroa parempana. Vuosikate ei kuitenkaan riittänyt kattamaan poistoja ja arvonalentumisia ja tilikauden tulos oli yhteensä 560 000 euroa alijäämäinen. Tilikauden tulos on kuitenkin noin 251 000 euroa parempi 2024 vuoden vastaavaan tilanteeseen nähden. Talousarvioon nähden toteuma on kuitenkin noin 199 000 odotettua parempi. Poistoeron vähennyksen (n. 149 000 euroa) jälkeen tilikauden alijäämä on 410 000 euroa, jota voidaan pitää muutettuun talousarvioon nähden maltillisena.

Arvio koko vuoden toteumasta

Puolivuositarkastuksen pohjalta tehdyn tilinpäätösennusteen perusteella tilikauden tuloksen arvioidaan olevan noin 762 000 euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden alijäämän ennustetaan olevan noin 459 000 euroa. Paremman ennusteen taustalla vaikuttaa mm. talouden tasapainoitusohjelman toimenpiteet sekä odotettua parempana toteutuneet toimintatuotot, maltillisena toteutuneet toimintakulut ja alkuperäistä talousarviota suuremmat valtionsosuudet. Ennuste tulee muuttumaan syksyn aikana, kun toteumaa saadaan kerrytettyä enemmän ja perustettavan sote-yhtiön kiinteistöjen yhtiöittäminen etenee.

Rahoitusasema ja investoinnit

Uutta pitkäaikaista tai lyhytaikaista lainaa ei ole nostettu tammi-kesäkuun aikana. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitelman mukaisesti noin 0,44 miljoonalla eurolla. Kunnan lainamäärä on kesäkuun lopussa noin 5,5 miljoonaa euroa, joka on noin 890 asukasta kohden. Kunnan rahavarat olivat kesäkuun lopussa n. 5,6 miljoonaa euroa. Kunnan maksuvalmius on edelleen poikkeuksellisen hyvä huolimatta investointien suuremmasta toteumasta.

Investointimenot toteutuivat noin 1,25 miljoonan euron suuruisena. Investointimenoja toteui noin 0,4 miljoonaa euroa edeltävää vuotta enemmän. Investointimenojen kasvu johtuu Luopioisten lämpölaitoksen rakentamisesta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimialojen talousarvion 2025 toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on kuvattu puolivuositarkastuksessa, joka on päätöksen liitteenä (liite 1). Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja arvio koko vuoden toteutumisesta on kuvattu eri väreillä toteutumisasteen ja toteutumisarvion mukaisesti.

Tytäryhtiöiden puolivuositarkastukset

Kunnan tytäryhtiöiden puolivuositarkastukset löytyvät osana puolivuositarkastusta (liite 1). Puolivuositarkastus sisältää Pälkäneen Aluelämpö Oy:n, Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n, Pälkäneen Valokuitu Oy:n ja KKoy Luopioisten Pienteollisuustalon raportit.

Toimivallan peruste	Hallintosääntö 72 §
Valmistelija	Aatu Laamanen, talousjohtaja p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi
Esitys	Kunnanjohtaja Pauliina Pikka Kunnanhallitus päättää merkitä puolivuosisikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-31.6.2025 tiedokseen ja antaa sen tiedoksi kunnanvaltuustolle, sivistyslautakunnalle, tekniselle lautakunnalle, rakennus- ja ympäristöjaostolle sekä tarkastuslautakunnalle.
Käsittely kokouksessa	Aatu Laamanen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aluksi klo 18:03.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
KV 27.10.2025 69/02.02.02/2025	
Esitys	Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto päättää merkitä tiedoksi puolivuosisikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-31.6.2025.
Päätös	